

ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

УДК 614.2:325.455

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ФОРМИ ФУНКЦІОНУВАННЯ НЕДЕРЖАВНОЇ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ

Довгань В.І.

кандидат ветеринарних наук, доцент
Хмельницький університет управління та права

Annotation

In the article the features of legal forms of business functioning are considered in the field of non-state veterinary medicine. The structure of private sphere of veterinary medicine is investigated in Khmel'nitsky region and prospects of its further development are determined.

Анотація

У статті розглянуто особливості організаційно-правових форм функціонування юридичних та фізичних осіб-підприємців у сфері недержавної ветеринарної медицини. Досліджено структуру приватної сфери ветмедицини в Хмельницькій області та визначено перспективи її подальшого розвитку.

Ключові слова

Ветеринарна медицина, приватна клініка, торгівля, ветеринарні товари, медикаменти, державне управління.

I. Вступ

Ветеринарна медицина, крім функції створення певних передумов розвитку тваринництва всіх форм власності, виконує ряд державницьких функцій, які забезпечують продовольчу безпеку країни, здоров'я нації. Зміни соціальних, економічних, правових та інших відносин у суспільстві не можуть не вплинути на діяльність системи ветеринарної медицини, а це вимагає відповідних змін її діяльності.

Ринкові перетворення, які відбуваються в державі, в тому числі і в секторі економіки, поширення приватної власності, демократичні засади є об'єктивними чинниками важливості вдосконалення існуючої системи управління ветеринарною медициною та розмежування повноважень і функцій державної і недержавної її складових. Особливої актуальності в сучасних умовах набуває створення системи надання ветеринарних послуг сектором приватної ветеринарної допомоги.

Питаннями регулювання приватної сфери ветеринарних послуг займалися такі науковці, як В.І. Власенко, О.А. Ляшенко, В.І. Ситарчук, В.П. Шишков, В.З. Ярчука. Проте досі

чітко не досліджено проблематику створення та функціонування приватних ветеринарних закладів.

II. Постановка завдання

Мета статті – проаналізувати існуючі організаційно-правові форми функціонування приватних ветеринарних закладів та визначити основні перспективи їх подальшої діяльності.

III. Результати

У сучасних умовах ветеринарне обслуговування господарств набуває бізнесового характеру. У зв'язку з переходом ветеринарної медицини України до ринкових відносин важливе значення мають нові форми організації праці в цій галузі, зокрема приватна ветеринарна практика.

Сектор приватної служби ветмедицини за своєю чисельністю у майбутньому буде охоплювати 75–85% фахівців, зайнятих у різних сферах ветеринарної діяльності України. Потужність та динамічність цього сектора є запорукою фінансово-економічної стабільності та соціально-фахової захищеності всієї служби ветмедицини. Приватний сектор є головним початальником ветеринарних послуг у необхідній кількості та відповідній якості [1, с. 79].

Перш за все, для організації приватної клініки ветеринарної медицини необхідно здійснити державну реєстрацію, отримати ліцензію, дозвіл санітарно-епідеміологічної служби, мати документ про ветеринарну освіту та сплатити відповідне мито. На сьогодні без приватної медицини неможливо створити необхідну інфраструктуру, яка б забезпечувала обслуговування тваринництва, тим більше, що поголів'я худоби у приватному секторі постійно зростає, а отже, зростає і попит на ветеринарні послуги.

Приватна ветмедицина на сучасному етапі розвитку відіграє значну роль і в наданні консультативної допомоги сільськогосподарському виробнику тваринницької продукції з питань профілактики хвороб, утримання та виробництва якісних у ветеринарно-санітарному відношенні харчових продуктів [2, с. 18].

На сьогодні в Хмельницькій області проводиться робота щодо впровадження нових форм організації приватної ветеринарної практики з урахуванням особливостей кожного району. Зокрема, станом на 01.01.2009 р. в області було зареєстровано 356 суб'єктів господарювання (з яких у 30 суб'єктів закінчився термін дії ліцензії, а у одного – її було анульовано), які працюють у галузі ветеринарної ліцензії, які працюють у галузі ветеринарної ліцензії, які працюють у галузі ветеринарної ліцензії. Із числа зареєстрованих юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців 156 (48% від загальної чисельності) отримали ліцензію на проведення ветеринарної практики; 141 (43,38% від загальної чисельності) – займаються продажем ветеринарних препаратів; 28 (8,62%) – проведенням дезінфекції. Необхідно відзначити, що переважна частина приватного сектора ветеринарної медицини функціонує у формі приватних підприємств, проте на сьогодні в Хмельницькій області функціонують і такі нові форми організації праці у сфері ветеринарної справи, як:

- 1) ветеринарний сервіс у державних установах ветеринарної медицини;
- 2) підприємницька трудова діяльність лікаря ветеринарної медицини (фізичної особи);
- 3) товариство ветеринарної медицини з обмеженою відповідальністю;
- 4) спілка ветеринарної медицини;
- 5) кооператив ветеринарної медицини.

Ветеринарний сервіс у державних установах ветеринарної медицини проводиться відповідно до Закону України "Про ветеринарну медицину" [3] і Постанови Кабінету Міністрів України "Про перелік протиепізоотичних, лікувальних, лабораторно-діагностичних, радіологічних та інших ветеринарно-санітарних заходів, що проводяться органами державної ветеринарної медицини за рахунок відповідних бюджетних та інших коштів" від 15.08.1992 р. № 478 [4]. Цими нормативними актами передбачено надання фахівцями державної ветеринарної медицини платних послуг фізичним та юридичним власникам тварин за договорами або за готівку згідно з тарифами, затвердженими у встановленому порядку [4, с. 160].

Надання платних послуг юридичним особам – власникам тварин (тобто господарствам різних форм власності), як правило, проводиться за договорами встановленого зразка між державними установами ветеринарної медицини і юридичними власниками тварин.

Фізичним власникам тварин (тобто коли тварини є приватною власністю громадян) платні ветеринарні послуги надаються за готівку згідно з тарифами. Ця форма організації праці в Хмельницькій області функціонує з 2004 р.

Підприємницька трудова діяльність лікаря ветеринарної медицини (фізичної особи) передбачена Законом України "Про ветеринарну медицину". Приватне ветеринарне підприємство здійснюється за наявності

ліцензії лікарями ветеринарної медицини. Майно приватної ветеринарної клініки формується шляхом придбання приміщення, інструменту, обладнання, медикаментів тощо за рахунок власних коштів або інших законних джерел [6, с. 12]. Лікар ветеринарної медицини створює приватну установу із власною назвою, визначеної організаційно-правової форми власності.

У Хмельницькій області станом на 01.01.2009 р. функціонувало 133 фізичні особи – ветеринарні лікарі, які здійснювали ветеринарну практику згідно з виданими ліцензіями. Приватна ветеринарна практика прижилась у всіх районах Хмельницької області. Проте найбільша кількість приватних ветеринарних лікарів спостерігається у: Дунаєвецькому районі – 16; Старосинявському районі – 13, Полонському і Старокостянтинівському районах – по 10 та в решті районів – по 4–5 спеціалістів. Зумовлено це, насамперед, чисельністю поголів'я сільськогосподарських тварин, розташуванням та віддаленістю населених пунктів від райцентрів та міст.

Крім того, приватний сектор надання ветеринарних медичних послуг може бути представлений товариствами ветеринарної медицини з обмеженою відповідальністю (далі – ТВМОВ), які можуть бути заснованими одним або кількома спеціалістами у галузі ветеринарної медицини. Статутний капітал товариства сформований лише за рахунок вкладів лікарів ветеринарної медицини – засновників; він розподілений на частки та визначений засновницькими документами. Його учасники не відповідають за зобов'язаннями товариства ветеринарної медицини і несуть ризик збитків, пов'язаних з діяльністю товариства, у межах вартості внесених ними коштів.

Основою діяльності ТВМОВ є установчий договір і затверджений статут. Засновницькі документи ТВМОВ містять такі відомості: умови і розмір капіталу товариства; розміри часток кожного з учасників; розміри, строки і порядок внесення вкладів; відповідальність учасників за порушення зобов'язань щодо внесення вкладів; склад і компетенція органів управління товариством та порядок прийняття ними рішень.

Вищим органом товариства з обмеженою відповідальністю є загальні збори учасників ТВМОВ, які наділені такими повноваженнями: внесення змін до статуту товариства і щодо розміру статутного капіталу; створення виконавчих органів товариства і дострокове припинення їх повноважень; затвердження річних звітів і бухгалтерських бланків товариства; розподіл прибутків і збитків; прийняття рішення про реорганізацію чи ліквідацію товариства; обрання ревізійної комісії товариства [5, с. 166].

У Хмельницькій області налічується шість товариств ветеринарної медицини з

обмеженою відповідальністю, які займаються роздрібною торгівлею ветеринарними товарами і медикаментами та наданням послуг з дезінфекції. Зокрема, сформовані юридичні особи мають такий профіль діяльності: дві – продаж ветеринарних препаратів, одна – надання ветеринарних послуг, три – надають послуги з дезінфекції.

Спілка ветеринарної медицини – це об'єднання кількох лікарів ветеринарної медицини, які займаються спільною підприємницькою ветеринарною діяльністю і мають ліцензію. Спілка ветеринарної медицини створюється на основі договору між фахівцями ветеринарної медицини. В установчому договорі визначаються назва і місцезнаходження спілки, порядок управління її діяльністю, предмет і напрям діяльності, порядок спільної роботи, умови передачі майна, розмір створеного капіталу, розмір частки кожного учасника у створеному капіталі, порядок зміни цієї частки; розмір, склад і порядок внесення вкладів лікарями ветеринарної медицини, відповідальність учасників за своєчасність внесення вкладів; умови і порядок розподілу прибутку; порядок виходу засновників зі складу спілки ветеринарної медицини. В Хмельницькій області зареєстровано одну спілку лікарів ветеринарної медицини, які займаються ветеринарною практикою, реалізацією ветеринарних медикаментів та препаратів.

Кооператив ветеринарної медицини – це особлива форма організації ветеринарного бізнесу, що ґрунтується на добровільному об'єднанні лікарів, фельдшерів ветмедицини та інших працездатних громадян для спільної ветеринарної діяльності. Відповідно до Законів України “Про ветеринарну медицину” [3] і “Про сільськогосподарську кооперацію” [7], кооператив є юридичною особою. Кооператив ветеринарної медицини самостійно розробляє і затверджує план виробничо-господарської діяльності, вступає в договірні відносини з державними підприємствами, фермерськими і селянськими господарствами, громадянами – власниками тварин. Обслуговування підприємств різних форм власності здійснюється згідно з договорами – за плату відповідно до тарифів, розроблених кооперативом і затверджених головним державним інспектором ветеринарної медицини району [5, с. 4]. На сьогодні в Хмельницькій області створено два кооперативи ветеринарної медицини: у м. Славути – КМП “Агрозоовет” (надає ветеринарні послуги, послуги з дезінфекції, займається продажем ветеринарних препаратів) та в м. Старокостянтинів – КМП “Продезінфекція” (надає послуги з дезінфекції).

IV. Висновки

Таким чином, приватна практика, як одна з форм підприємницької діяльності, поступово

входить у життя галузі ветеринарної медицини. На сьогодні система органів державного управління не здатна забезпечити вчасне та якісне надання ветеринарних послуг відповідно до існуючих потреб. Тому виникає нагальна необхідність додаткового регулювання розвитку приватної ветеринарної практики, зокрема, Державному департаменту ветеринарної медицини необхідно розробити та затвердити Положення про приватного ветеринарного лікаря, в якому будуть визначені його права, обов'язки та відповідальність; удосконалення системи нагляду за діяльністю приватних ветеринарних аптек; розробки орієнтовного статуту приватної ветеринарної клініки.

Недержавна ветеринарна медицина (відомча і приватна) має забезпечувати доступність і якість ветеринарних послуг для власників тварин і продукції тваринного походження. Основним принципом її функціонування має стати надання відповідних послуг усім без виключення потенційним споживачам. Доступність забезпечується наявністю на певній території ветеринарних підрозділів (фізичних та юридичних осіб), рівнем цін на їх послуги, можливістю вільного вибору ветеринарних спеціалістів.

Література

1. Шишков В.П. Ветеринарна медицина: нові перспективи / В.П. Шишков // Будущие науки. – М.: Знание, 1985. – 250 с.
2. Ситарчук В.І. Приватна ветеринарна практика. Історія, проблеми та перспективи / В.І. Ситарчук // Ветеринарна медицина України. – 2001. – № 11. – С. 17–21.
3. Про ветеринарну медицину: Закон України від 25.06.1992 р. № 2498-XII // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 36. – Ст. 531.
4. Про перелік протиепізоотичних, лікувальних, лабораторно-діагностичних, радіологічних та інших ветеринарно-санітарних заходів, що проводяться органами державної ветеринарної медицини за рахунок відповідних бюджетних та інших коштів: Постанова Кабінету Міністрів України від 15.08.1992 р. № 478.
5. Правове регулювання ветеринарної справи в Україні: навч. посіб. / [за ред. В.З. Ярчука]. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 224 с.
6. Власенко В.І. Наукові і правові основи ветеринарного бізнесу / В.І. Власенко, О.А. Ляшенко // Ветеринарна медицина України. – 2004. – № 6. – С. 11–13.
7. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 17.07.1997 р. (із змінами і доповненнями на 29.06.2004 р.) // Відомості Верховної Ради України. – 1997. – № 39. – Ст. 261.